

ความต้องการของผู้พิการทางสายตา ที่มีต่อระบบเสียงบรรยายภาพ ประกอบรายการโทรทัศน์

THE NEEDS OF THE VISUALLY IMPAIRED
FOR THE AUDIO DESCRIPTION FOR
TELEVISION PROGRAMS

ภททิรา กลิ่นเลง¹ ชัชวาล ชุมรักษา²
จินตนา กสินันท์³ นพเก้า ณ พัทลุง⁴
Phattira Klinlekha¹ Chatchawan Chumruksa²
Chintana Kasinan³ Noppakao na Phattalung⁴

มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา 90000^{1 ถึง 4}

Thaksin University, Songkhla 90000 Thailand^{1 to 4}

Corresponding E-mail : phattirak@gmail.com

Received Date August 13, 2023
Revised Date September 22, 2023
Accepted Date October 5, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาความต้องการของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อระบบเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลนักเรียนผู้พิการทางสายตากลุ่มบอดสนิทและสายตาเลือนราง ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 70 คน จากโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ทั่วประเทศ 7 แห่ง จากนั้นวิเคราะห์สถิติโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ารายการโทรทัศน์มีเสียงบรรยายภาพประกอบสำหรับผู้พิการทางสายตา และเห็นว่ารายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมจะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้พิการทางสายตาเปิดรับยังมีจำนวนไม่มาก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นให้สื่อโทรทัศน์มีเสียงบรรยายภาพประกอบของผู้พิการทางสายตาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านเนื้อหาต้องการรายการที่เนื้อหาน่าสนใจ มีความสมจริง ถูกต้อง ส่วนด้านเสียงบรรยายและเสียงประกอบ ต้องการให้มีเสียงบรรยายภาพประกอบรายการประเภทข่าวสาร รายการเด็กและเยาวชน และรายการละครจำนวนมากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะว่า อยากรให้มีการบรรยายข่าวอย่างละเอียด เสียงบรรยายภาพต้องมีความชัดเจน บรรยายทุกอย่างที่เกิดขึ้น รวมทั้งช่วงที่เป็นเสียงดนตรีหรือไม่มีเสียงต้นฉบับ

คำสำคัญ: ความต้องการ ผู้พิการทางสายตา เสียงบรรยายภาพ รายการโทรทัศน์

Abstract

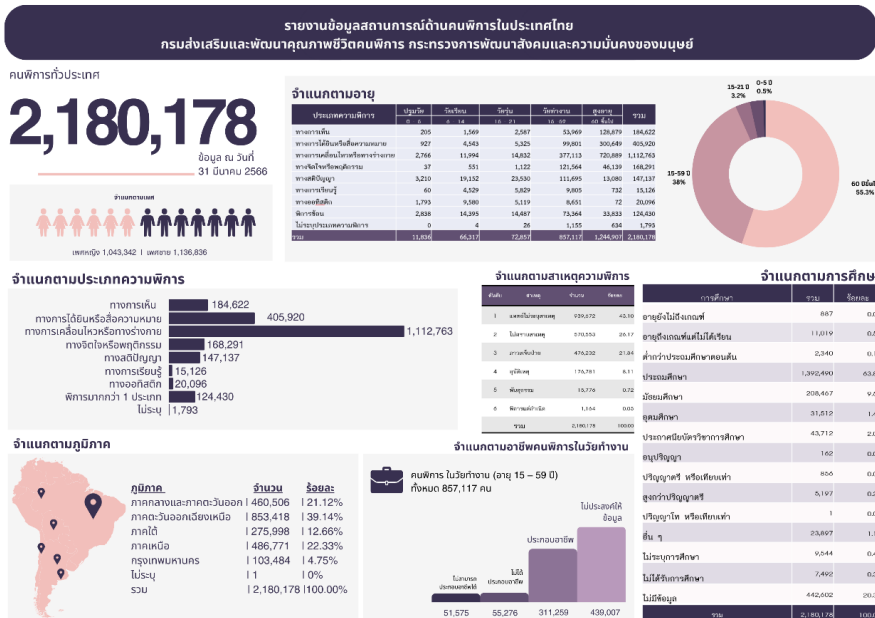
This survey research studies the needs of the visually impaired regarding Audio Description (AD) for television programs. Questionnaires were used to collect data from 70 visually impaired students in Grades 4-6 from seven schools under the Foundation for the Blind in Thailand under Royal Patronage countrywide. The data were then analyzed for statistics by finding mean, percentage, and standard deviation. The study found that the majority of the sample did not know that Audio Description were available on television programs. They also opined that there were not enough television programs suitable for promote or support the exposure of visually impaired people. The sample group had a high level of overall priority needs of Audio Descriptions for television programs. In terms of content, they would like to have programs with interesting, realistic, and accurate content. They also wanted more Audio Description for news programs, children and youth programs, and series. The detailed Audio Description for news programs, and clear sound describing everything on screen including parts with music or without original sound were needed.

Keywords: Needs, Visually impaired people, Audio Description (AD), Television programs

1. บทนำ

การทำความเข้าใจเรื่องความต้องการของมนุษย์นั้นมีความสำคัญต่อการกำหนดสิ่งจูงใจหรือปัจจัยที่เหมาะสมกับความต้องการ เฉกเช่นผู้พิการทางสายตาที่มีความต้องการเหมือนกับคนทั่วไป เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และไม่เป็นภาระของใคร ซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ออกประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ประกาศ กสทช.) เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2559 โดยมีวัตถุประสงค์หลักบนพื้นฐานของ “ความเสมอภาคในการเปิดรับสื่อ” เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดำเนินการให้คนพิการสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ นอกจากนี้ แนวคิดเรื่องความเสมอภาคในการรับสื่อถูกสะท้อนออกมาเป็นนโยบายหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 133 เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ซึ่งครอบคลุมทั้งการจัดทำบริการล่ามภาษามือ (Sign Language Interpreting) คำบรรยายแทนเสียง (Captions) เพื่อประโยชน์สำหรับผู้พิการทางการได้ยิน (Hearing and Deaf Disability) และบริการเสียงบรรยายภาพ (Audio Description: AD) เพื่อประโยชน์สำหรับผู้พิการทางการมองเห็น (Vision Disability) โดยมีข้อกำหนดเพื่อให้เกิดการรับรู้ เข้าถึง และได้ประโยชน์สำหรับกลุ่มผู้พิการ

กสทช. ได้กำหนดมาตรฐานพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการวางนโยบายและแนวปฏิบัติของสถานีโทรทัศน์ โดยตรง ซึ่งได้กำหนดสัดส่วนรูปแบบบริการต่าง ๆ ในรูปแบบร้อยละของเวลาออกอากาศของแต่ละบริการ เสริมนโยบาย โดยมีประกาศ กสทช. เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ (ฉบับที่ 3) ประกาศ ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศ กสทช. เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณพิการให้ เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ประกาศ ณ วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2559 เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถจัดทำบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ให้คณพิการสามารถเข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ได้อย่างหลากหลาย โดยไม่ถูกจำกัดให้เข้าถึงเฉพาะรายการประเภทข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งจะเป็น การส่งเสริมให้คณพิการสามารถเข้าถึงการให้บริการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไปมากยิ่งขึ้น ซึ่งประกาศ กสทช. เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จาก รายการของกิจการโทรทัศน์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 กำหนดจัดให้มีบริการไม่น้อยกว่าสามสิบนาทีต่อวัน และต้องจัดให้มีเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าหกสิบนาทีต่อวันภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ จากรายงานข้อมูล สถานการณ์คณพิการในประเทศไทยในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น จำนวน 184,622 คน และผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 405,920 คน อยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด และเมื่อจำแนกจากสถิติคณพิการแต่ละประเภท พบว่า มีจำนวน เพิ่มขึ้นทุกปี ดังแสดงในภาพที่ 1 ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาความต้องการบริการเสียงบรรยายภาพประกอบ รายการโทรทัศน์ในกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว

ภาพที่ 1 ข้อมูลสถานการณ์คณพิการในประเทศไทย
ที่มา: ราชพร มีกวนกุล (2566)

ตรี บุญเจือ และกิริติ บุญเจือ (2559) กล่าวว่า คนพิการในฐานะผู้รับสื่อ จะต้องการเสฟสื่อโทรทัศน์ทุกประเภทและทุกรูปแบบในเวลาที่หลากหลายเช่นเดียวกับคนทั่วไป เนื่องจากคนพิการแต่ละประเภทรับรู้สื่อโทรทัศน์แตกต่างกัน จึงต้องลดข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ต่างกันไปตามประเภทของความพิการ เพื่อให้สมบูรณ์ ครบถ้วน โดยใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยคนหูหนวกและคนตาบอดให้รับรู้ได้เท่าเทียมกับคนทั่วไปในสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์กระแสหลัก (เพื่อคนทั่วไป) ในขณะเดียวกันอาจต้องพิจารณาความจำเป็นในการมีรายการโทรทัศน์เฉพาะคนพิการแต่ละประเภท ซึ่งต้องพิจารณาด้วยว่าควรเป็นรายการโทรทัศน์ลักษณะใด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของคนพิการประเภทใด หรือจะจัดรายการเพื่อบันเทิงสนุกสนานเฉพาะคนพิการด้วยก็ได้

ด้วยความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำการศึกษาด้านความต้องการของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อระบบเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการผลิตเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์” มานำเสนอในบทความนี้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ หน่วยงาน องค์กร หรือผู้จัดทำเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์ที่จะนำไปพัฒนาเนื้อหาหรือผลิตรายการอย่างสร้างสรรค์ ตรงกับความต้องการของผู้รับอย่างชัดเจน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความต้องการของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อระบบเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์

3. วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาความต้องการของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อระบบเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์ ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจโดยแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่พิการทางสายตาบอดสนิท (Blindness) และสายตาเลือนราง (Low vision) ไม่พิการซ้ำซ้อน (Multiple Disabilities) กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อายุระหว่าง 10-12 ปี ที่ยินยอมในการให้ข้อมูล จำนวน 70 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 76 คน จากโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ 7 แห่ง จากจำนวน 10 แห่งทั่วประเทศ ทั้งนี้ สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยคัดเลือกจากกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามแนวทางของงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยเลือกกลุ่มที่มีจำนวนเยอะที่สุด และให้ข้อมูลได้มากที่สุด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาความต้องการของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อระบบเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

ตอนที่ 3 ความต้องการของสื่อโทรทัศน์มีเสียงบรรยายภาพประกอบของผู้พิการทางสายตา

เช่น ประเภท เนื้อหา รูปแบบ ความยาว เสียงบรรยาย เสียงประกอบ

ลักษณะแบบสอบถามมีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด คะแนน 4 หมายถึง มาก คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง น้อย และคะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์

3.3 การสร้างแบบสอบถามในการวิจัยมีลำดับ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) กำหนดขอบเขตของเนื้อหา และศึกษารายละเอียดของตัวแปรเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3) ดำเนินการร่างแบบสอบถามโดยนำประเด็นที่ได้ศึกษามาจัดเป็นหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับแนวคิดหรือทฤษฎี

4) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity)

5) นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยเลือกข้อที่มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80-1.00 พร้อมกับปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

6) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม “ความต้องการของเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางสายตา” โดยติดต่อด้านหมายวัน เวลา และสถานที่ ทางโทรศัพท์ จากนั้นลงพื้นที่เก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้อ่านคำถามตามแบบสอบถามเพื่อให้ผู้พิการทางสายตาตอบโดยการยกมือหรือใช้เสียง จากนั้น ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกผลการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการ โดยการใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics)

4. การทบทวนวรรณกรรม

ความพิการทางสายตา (Visual impairment) เกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการ ลักษณะของความพิการทางสายตาของแต่ละบุคคลมีความหลากหลาย มีความจำเป็นหรือการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ทั้งเรื่องทักษะการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง การเคลื่อนไหวที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝน การเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือตนเอง ตลอดจนความรู้ ความสามารถ การรับรู้ และวิธีการฝึกฝนด้านประสาทสัมผัสต่าง ๆ โดยการใช้สื่อหรืออุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งสื่อที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความบันเทิง รวมถึงสิทธิทางการศึกษาเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการให้ได้รับความเท่าเทียมกัน เพื่อให้สามารถดำรงตน สร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ

รูปแบบรายการโทรทัศน์ ทำให้กลุ่มเป้าหมายในการรับชมรายการโทรทัศน์มีแนวทางหรือสามารถเลือกติดตามรับชมรายการที่มีเนื้อหาตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม แต่อาจยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้พิการทางสายตาได้ หากไม่มีการศึกษาความต้องการเพื่อให้สามารถตอบโจทย์ของการสื่อสารได้ตรงประเด็น เนื่องจากผู้ส่งสารไม่เข้าใจถึงความต้องการที่ผู้รับสารอยากได้รับอย่างแท้จริง การผลิตเสียงบรรยายภาพเป็นรูปแบบบริการที่จัดให้มีคำบรรยายภาพด้วยเสียงหรือจัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพเพิ่มเติมเป็นพิเศษในช่วงเวลาของรายการที่ไม่มีเสียงบรรยายตามปกติ เพื่อให้ผู้พิการทางสายตา เข้าถึง เรียนรู้หรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ได้มากขึ้น ทั้งนี้ รูปแบบการผลิตเสียงบรรยายภาพจำเป็นต้องรับรู้ถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในเรื่องของรูปแบบรายการ รวมไปถึงลักษณะของเสียง หรือรู้หลักการทั่วไปของการผลิตเสียงบรรยายภาพ

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2566) รายการโทรทัศน์ในประเทศไทยที่ให้ความรู้ มีสาระ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคนพิการ โดยที่คนพิการสามารถนำความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่ได้ชม ไปเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองตามแบบอย่างคนพิการอื่น ๆ เช่น รายการ Blind date อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) ออกอากาศทุกวันจันทร์ เวลา 05.00 - 05.30 น. เป็นรายการเกี่ยวกับผู้พิการทางสายตา ได้มาพบกับคนที่มีชื่อเสียงในอาชีพต่าง ๆ ที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน รายการเคียงบ่าเคียงไหล่ ทางสถานีโทรทัศน์ NBT ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา 11.00 - 11.30 น. รายการเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ ที่ทุกคนควรรู้ รายการตะลุยกสิบทิศ ออกอากาศทาง TNN2-TEUB 8 เวลา 08.00 - 08.30 น. ทุกวันอาทิตย์

เป็นรายการที่แสดงให้เห็นถึงคนพิการมีส่วนร่วมกับสังคม รายการใจเท่ากัน ทางสถานีโทรทัศน์ Thai PBS ทุกวันเสาร์ เวลา 14.30 - 15.00 น. เป็นรายการวาไรตี้เรียลลิตี้ (Reality variety show) ที่นำเสนอด้วยภาษามือ พร้อมทั้งยังมีคำบรรยายแทนเสียงและเสียงพากย์ เพื่อให้ทุกคนสามารถรับชมร่วมกันได้ ทั้งนี้รูปแบบรายการหรือจำนวนร้อยละของการนำเสนอยังไม่เป็นไปตามประกาศ กสทช. เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2559 และอาจยังไม่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

เสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์ (Audio Description: AD) หมายถึง การจัดทำบริการที่จัดทำมีคำบรรยายภาพด้วยเสียงหรือจัดทำมีบริการเสียงบรรยายภาพ เพื่อให้ผู้พิการทางสายตาเข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ได้มากขึ้น

รายการโทรทัศน์บริการเสียงบรรยายภาพ (Audio Description program) หมายถึง รายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริการข้อมูลข่าวสารสำหรับผู้พิการทางสายตา โดยเป็นการเพิ่มเสียงบรรยายถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ต้องมองเห็นด้วยตา เช่น บุคลิกลักษณะและกิริยาท่าทางของบุคคลหรือตัวละคร ภาพฉาก ภาพกิจกรรม และสภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสัญลักษณ์ หรือข้อความที่ปรากฏ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางสายตามีโอกาสได้รับข้อมูล รวมทั้งสาระสำคัญจากสื่อผสมนั้น ๆ ครบถ้วนหรือใกล้เคียงกับผู้ชมที่มีสายตาปกติ

ผู้พิการทางสายตา (Visually impaired) หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น คือ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท แบ่งได้ 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มคนตาบอดสนิท หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องใช้อ่านอักษรเบรลล์ (Braille) หรือใช้วิธีการฟังเทป หรือหนังสือเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 เมตร (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 ฟุต (20/200) ลงมาจนถึงบอดสนิท หมายถึง คนตาบอดสามารถมองเห็นวัตถุได้ในระยะห่างน้อยกว่า 6 เมตร หรือ 20 ฟุต ในขณะที่คนปกติสามารถมองเห็นวัตถุเดียวกันในระยะห่าง 60 เมตร หรือ 200 ฟุต หรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา หมายถึง สามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา

2) กลุ่มคนมีสายตาเลือนราง หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับระหว่าง 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) ถึง 6 ส่วน 60 เมตร (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 ฟุต (20/200) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา (6/18 ถึง 6/60 เมตร หรือ 20/70 ถึง 20/200 ฟุต)

รูปแบบรายการโทรทัศน์ (Television program) หมายถึง วิธีการนำเสนอเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ในรายการข่าว ละคร วาไรตี้ สารคดี เพลง เกมโชว์ สัมภาษณ์ แอนิเมชัน ซึ่งประกอบด้วย การนำเสนอในวัน เวลา ลักษณะเนื้อหา พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ รางวัลหรือสิ่งที่น่าสนใจ ช่องทางการมีส่วนร่วม ลักษณะของภาพและเสียงที่ใช้ในการบรรยาย เพลงประจำรายการไตเติล เครดิทปิดท้าย คอมพิวเตอร์กราฟิก แสง สี และเสียงบรรยายภาพ โดยมีเนื้อหารายการเพื่อความรู้ทั่วไปด้านต่าง ๆ เช่น เนื้อหาทางวิชาการ ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา สิ่งแวดล้อม หรือข้อมูลด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนตาบอด หรือการฝึกผู้สอนคนตาบอด โดยไม่จำกัดความรู้ของผู้ชมหรือเฉพาะเจาะจงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นการให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป และกิจวัตรประจำวันของคนตาบอด

ความต้องการของผู้พิการทางสายตาในรายการโทรทัศน์ (The needs of the visually impaired for television programs) หมายถึง ความประสงค์ของผู้พิการทางสายตา ด้านเนื้อหา ด้านเสียงบรรยายภาพและเสียงประกอบ ที่มีต่อรูปแบบรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ เช่น รายการข่าวสาร รายการส่งเสริมการศึกษา รายการเด็กและเยาวชน รายการท้องถิ่น รายการวิทยาศาสตร์และสุขภาพ รายการกีฬา รายการข่าวสารและบันเทิง รายการพิเศษ รายการเพลง รายการภาพยนตร์ รายการตลก รายการละคร รายการภาพยนตร์สารคดี และ/หรือรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ผู้พิการทางสายตาต้องการให้เกิดขึ้นในโทรทัศน์หรือสื่อการเรียนการสอน รวมไปถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ

6. ผลการศึกษา

การศึกษาความต้องการของผู้พิการทางสายตา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อระบบเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีลักษณะทางสายตาบอดสนิท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 64.30 และเลื่อนราง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 เพศชาย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 55.70 และเพศหญิง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 ศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 รองลงมา คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 และน้อยที่สุด คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรงเรียนการศึกษาคณะคาทอลิก ร้อยเอ็ด	10	14.30
โรงเรียนการศึกษาคณะคาทอลิก ขอนแก่น	13	18.60
โรงเรียนการศึกษาคณะคาทอลิกธรรมศาสตร์มหาสารคาม	16	22.90
โรงเรียนการศึกษาคณะคาทอลิก นครราชสีมา	14	20.00
โรงเรียนการศึกษาคณะคาทอลิกแม่สาย	5	7.10
โรงเรียนการศึกษาคณะคาทอลิกและคณะคาทอลิกพิการข้าช้อนลพบุรี	7	10.00
โรงเรียนธรรมิกวิทยา	5	7.10
รวม	70	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่โรงเรียนการศึกษาคณะคาทอลิกธรรมศาสตร์มหาสารคาม จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 รองลงมา คือ โรงเรียนการศึกษาคณะคาทอลิก นครราชสีมา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ถัดมา คือ โรงเรียนการศึกษาคณะคาทอลิก ขอนแก่น จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนการศึกษาคณะคาทอลิกแม่สาย และโรงเรียนธรรมิกวิทยา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 รองลงมา คือ จังหวัดสงขลา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ถัดมา คือ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.01 และน้อยที่สุด คือ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดพะเยา จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดยะลา จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อรายการโทรทัศน์ที่โรงเรียน จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 และบ้าน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของลักษณะของสื่อที่เลือกเปิดรับสมาชิก

สื่อที่เลือกเปิดรับสมาชิก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิทยุกระจายเสียง	6	5.00
โทรทัศน์	40	33.30
คอมพิวเตอร์	21	17.50
โทรศัพท์เคลื่อนที่	51	42.50
สื่อเสียง (หนังสือเสียง ซีดีเสียง)	2	1.70

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะของสื่อที่เลือกเปิดรับสมาชิก คือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมา คือ โทรทัศน์ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 ถัดมา คือ คอมพิวเตอร์ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และน้อยที่สุด คือ สื่อเสียง (หนังสือเสียง ซีดีเสียง) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อโทรทัศน์ช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ 1-2 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 ถัดมา คือ 3-4 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40 และน้อยที่สุด คือ ทุกวัน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 ตามลำดับ เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 41.40 รองลงมา คือ ประมาณ 2 ชั่วโมง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 27.10 ถัดมา คือ มากกว่า 2 ชั่วโมง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 และน้อยที่สุด คือ น้อยกว่า 30 นาที จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.60 ตามลำดับ ใช้สำหรับการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ผ่านคอมพิวเตอร์ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมา คือ ผ่านเครื่องรับโทรทัศน์ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และน้อยที่สุด คือ ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ตามลำดับ เปิดรับรายการสื่อโทรทัศน์ทุกวัน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 51.40 รองลงมา คือ วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 32.90 และน้อยที่สุด คือ วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างเปิดรับรายการสื่อโทรทัศน์ในช่วงค่ำ (ช่วงเวลา 18.00 - 21.00 น.) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 37.10 รองลงมา คือ เช้า (ช่วงเวลา 06.00 - 09.00 น.) จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 ถัดมา คือ บ่าย (ช่วงเวลา 12.00 - 15.00 น.) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 และน้อยที่สุด คือ หลังเที่ยงคืน (ช่วงเวลา 00.00 - 05.00 น.) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 ตามลำดับ

เปิดรับชมช่องรายการ Workpoint จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 รองลงมา คือ ช่องรายการ 7 HD จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 ถัดมา คือ ช่องรายการ Thai PBS จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70 และน้อยที่สุด คือ ช่องรายการ 9 MCOT HD จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ

เปิดรับชมรายการประเภทรายการเด็กและเยาวชนมากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 รองลงมา คือ รายการละคร จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 ถัดมา คือ รายการเพลง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 และน้อยที่สุด คือ รายการพิเศษและรายการเพื่อการศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชื่นชอบประเภทรายการบันเทิง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 รองลงมา คือ ข่าว จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 ถัดมา คือ ละคร จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 และน้อยที่สุด คือ เพลง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 ตามลำดับ

เปิดรับสื่อโทรทัศน์เพื่อความบันเทิง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมา คือ เพื่อความรู้ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 ถัดมา คือ เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสาร จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 และน้อยที่สุด คือ มีผู้แสดงหรือผู้ดำเนินรายการที่น่าสนใจ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60 ตามลำดับ

ลักษณะของการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ แบบดูคนเดียว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 รองลงมา คือ ดูกับเพื่อน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 32.90 ถัดมา คือ ดูกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 และน้อยที่สุด คือ ดูกับพี่ ๆ น้อง ๆ ญาติ และคุณครู จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 ตามลำดับ

มีความตั้งใจเปิดรับชมตลอดรายการ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 55.70 รองลงมา คือ สลับช่องไปเรื่อย ๆ และทำกิจกรรมอื่นร่วมด้วย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 และน้อยที่สุด คือ เปลี่ยนช่องขณะที่รายการไม่สนุก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 ตามลำดับ

รับชมรายการที่มีความยาวของรายการประมาณ 50-60 นาที จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 รองลงมา คือ มากกว่า 1 ชั่วโมง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.70 ถัดมา คือ 30-40 นาที จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุด คือ 1-10 นาที จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของสื่อโทรทัศน์มีเสียงบรรยายภาพประกอบของผู้พิการทางสายตา

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการจำเป็นของสื่อโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพประกอบของผู้พิการทางสายตา

ความต้องการจำเป็นของสื่อโทรทัศน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาที่น่าสนใจ	4.23	.745	มาก
2. เนื้อหาที่มีความสมจริง ถูกต้อง	4.20	.809	มาก
3. เนื้อหาอธิบายได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.16	.810	มาก
4. ระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.14	.748	มาก
5. ผู้ดำเนินรายการ ผู้ร่วมรายการ หรือตัวแสดงมีความเหมาะสมกับบทบาท	4.19	.767	มาก
6. วัน-เวลาในการออกอากาศที่เหมาะสม	3.99	.940	มาก
7. รายการออกอากาศสด เช่น ข่าว กีฬา	3.87	.962	มาก
8. รายการบันเทิงเทป เช่น สารคดี เกมโชว์	3.86	.921	มาก
9. มีของรางวัลหรือสิ่งจูงใจในรายการ	3.76	1.279	มาก
10. ช่องทางการมีส่วนร่วม (โทรศัพท์หรือเฟซบุ๊ก)	3.97	.992	มาก
รวมด้านเนื้อหา	4.04	.587	มาก

ความต้องการจำเป็นของสื่อโทรทัศน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านเสียงบรรยายและเสียงประกอบ			
1. เสียงสนทนาของตัวละครมีความชัดเจน สื่อความหมายได้	4.26	.736	มาก
2. เสียงบรรยายในรายการโทรทัศน์มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และเหมาะสม	4.11	.860	มาก
3. ดนตรีและเสียงประกอบมีความเหมาะสมต่อรูปแบบรายการโทรทัศน์	4.19	.937	มาก
4. ระดับเสียงมีความดังเหมาะสม	4.13	.900	มาก
5. เสียงบรรยายภาพสามารถสื่อความหมายอย่างเข้าใจ	4.09	.880	มาก
6. เสียงบรรยายภาพสามารถสร้างความรับรู้ต่อรูปแบบรายการโทรทัศน์ได้	4.03	.963	มาก
7. เสียงบรรยายไม่ทับกับเสียงที่นำเสนอในรายการ	3.76	1.096	มาก
8. บรรยายแบบตรงตัว (ไม่ตีความ ไม่ใช้ความรู้สึกลงไป)	3.99	1.097	มาก
9. บรรยายแบบตีความ (อธิบายความหมาย วิเคราะห์)	3.87	1.062	มาก
10. เสียงบรรยายภาพอธิบายฉากและสถานที่	3.94	1.075	มาก

ความต้องการจำเป็นของสื่อโทรทัศน์	\bar{x}	S.D.	แปลผล
11. เสียงบรรยายอธิบายเวลา	3.69	1.149	มาก
12. เสียงบรรยายอธิบายว่าผู้พูดเป็นใคร	3.76	1.160	มาก
13. เสียงบรรยายภาพอธิบายอาชีพกิริยา ทั้งทางหน้าตาและการแสดง	3.87	1.191	มาก
14. เสียงบรรยายอธิบายข้อความต่าง ๆ ที่ปรากฏบนจอทั้งหมด เช่น โลโก้ รายการ รายชื่อนักแสดง เบอร์โทรศัพท์	3.91	1.164	มาก
15. เสียงบรรยายภาพอธิบายสิ่งของภาพ	3.61	1.254	มาก
16. เสียงบรรยายที่เกี่ยวกับภาพในเชิงสัญลักษณ์	3.51	1.213	มาก
17. เสียงบรรยายภาพอธิบายถึงคำศัพท์ยากหรือซับซ้อน	3.63	1.206	มาก
18. เสียงบรรยายเสียงที่คุ้นเคย เช่น เสียงโทรศัพท์ เสียงกดกริ่ง	3.80	1.235	มาก
19. เสียงบรรยายถึงภูมิหลังทางวัฒนธรรม สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา (เว้นแต่สำคัญกับเรื่อง)	3.56	1.199	มาก
20. เสียงบรรยายภาพอธิบายทิศทาง หรือการเคลื่อนไหวของมุมกล้อง	3.54	1.212	มาก
รวมด้านเสียงบรรยายและเสียงประกอบ	3.86	.733	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นของสื่อโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพประกอบของผู้พิพากษาทางสายตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 รองลงมา คือ ด้านเสียงบรรยาย และเสียงประกอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านเนื้อหา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการจำเป็นของสื่อโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพประกอบของผู้พิพากษาทางสายตาด้านเนื้อหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหาที่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 รองลงมา คือ เนื้อหาที่สมจริง ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ถัดมา คือ ผู้ดำเนินรายการ ผู้ร่วมรายการ หรือตัวแสดงมีความเหมาะสมกับบทบาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และต่ำที่สุด คือ มีของรางวัลหรือสิ่งจูงใจในรายการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ตามลำดับ

ด้านเสียงบรรยายและเสียงประกอบ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการจำเป็นของสื่อโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพประกอบของผู้พิพากษาทางสายตา ด้านเสียงบรรยายและเสียงประกอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เสียงสนทนาของตัวละครมีความชัดเจน สื่อความหมายได้

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 รองลงมา คือ ดนตรีและเสียงประกอบมีความเหมาะสมต่อรูปแบบรายการโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ถัดมา คือ ระดับเสียงมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และต่ำที่สุด คือ เสียงบรรยายที่เกี่ยวกับภาพในเชิงสัญลักษณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า รายการโทรทัศน์ยังมีไม่เพียงพอสำหรับผู้พิการทางสายตา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 รองลงมา คือ ไม่น่าใจ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และน้อยที่สุด คือ เพียงพอแล้ว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 ตามลำดับ โดยสถานการณ์ปัจจุบันของรายการโทรทัศน์ ประเภทต่าง ๆ เหมาะสมที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้คนพิการทางสายตาเปิดรับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าเหมาะสมบางรายการ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และเหมาะสม จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ารายการโทรทัศน์มีเสียงบรรยายภาพประกอบสำหรับผู้พิการทางสายตา จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และทราบ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รัชมรายการที่มีเสียงบรรยายภาพประกอบสำหรับผู้พิการทางสายตา คือ เรื่องเล่าเช้านี้ และหนังของ GTH จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.70 รองลงมา คือ สารคดี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 ถัดมา คือ การ์ตูน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และน้อยที่สุด คือ เพลง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างอยากให้รายการประเภทใดมีเสียงบรรยายภาพประกอบ รายการข่าวสาร จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 รองลงมา คือ รายการเด็กและเยาวชน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 ถัดมา คือ รายการละคร จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 และน้อยที่สุด คือ รายการพิเศษ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ อยากให้รายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพประกอบมีความยาวมากกว่า 30 นาที แต่ไม่ถึง 60 นาที และความยาว 60 นาที จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 37.10 และ ความยาวมากกว่า 60 นาทีขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.70 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีเสียงบรรยายภาพประกอบเป็นเสียงบรรยายทั้งผู้หญิง และผู้ชาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 รองลงมา คือ เสียงชายและหญิงสลับกันบรรยาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 ถัดมา คือ เสียงบรรยายผู้หญิง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 และ น้อยที่สุด คือ เสียงบรรยายผู้ชาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของความต้องการให้มีเสียงบรรยายภาพประกอบในรายการโทรทัศน์

ความต้องการให้มีเสียงบรรยายภาพประกอบในรายการโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บรรยายเฉพาะช่วงที่มีเสียงเงียบ	26	37.14
บรรยายภาพที่เห็นในหน้าจอทั้งหมด	26	37.14
บรรยายเฉพาะส่วนที่มีความจำเป็นต้องทราบ	11	15.72
ไม่ต้องบรรยาย	7	10.00
รวม	70	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีเสียงบรรยายเฉพาะช่วงที่เสียงเงียบ และบรรยายภาพที่เห็นในหน้าจอทั้งหมด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1 รองลงมา คือ บรรยายเฉพาะส่วนที่มีความจำเป็นต้องทราบ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 และน้อยที่สุด คือ ไม่ต้องบรรยาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการให้สื่อการสอนมีเสียงบรรยายภาพประกอบ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 และไม่ต้องการเพราะที่มีก็ได้อยู่แล้ว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า อยากให้สื่อโทรทัศน์มีการบรรยายภาพอย่างละเอียด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 รองลงมา คือ เสียงบรรยายภาพมีความชัดเจน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 ถัดมา คือ มีเสียงที่แตกต่างจากเสียงต้นฉบับ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 และน้อยที่สุด คือ บรรยายทุกอย่างที่เกิดขึ้นในรายการภาพยนตร์ และบรรยายเฉพาะช่วงที่เป็นเสียงดนตรี หรือไม่มีเสียงต้นฉบับ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 ตามลำดับ

7. การอภิปรายผล

ผลการศึกษาความต้องการของผู้พิการทางสายตา พบว่า กลุ่มผู้พิการทางสายตา ต้องการรูปแบบรายการโทรทัศน์ทุกประเภท และส่วนใหญ่ต้องการข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และมีรูปแบบของความรู้และความบันเทิง ซึ่งสอดคล้องกับภักดิ์ธิดา สารากรบริรักษ์ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เสียงบรรยายภาพที่คนพิการทางการเห็นต้องการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ทุกประเภท และปัจจัยที่ทำให้คนพิการทางการเห็นมีความต้องการเสียงบรรยายภาพแตกต่างกัน ได้แก่ อายุและอายุที่เริ่มพิการทางการเห็น ลักษณะของความพิการทางการเห็น ระดับของความพิการทางการเห็น รสนิยมและวิถีชีวิต ประสบการณ์ชีวิต และการศึกษา สอดคล้องกับจุฑารัตน์ กลิ่นค้างพลู (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุน - ประสิทธิภาพการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์สำหรับคนพิการทางการเห็น: กรณีศึกษาประเภทรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์และประเภทรายการบันเทิง พบว่า คนพิการทางการเห็นต้องการรับชมรายการโทรทัศน์เหมือนคนทั่วไป ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 36 ที่ต้องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการและคนด้อยโอกาสให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป จึงควรมีการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพในทุกประเภทรายการ เพื่อให้สามารถผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางสายตาได้ รวมไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้มาตรการจูงใจให้สถานีโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมการผลิต เช่น การจูงใจด้านการลดภาษี เหมือนกับที่บุคคลลบริจาคเงินสนับสนุน

การแพทย์ การศึกษา นอกจากนี้ อาจใช้วิธีการสนับสนุนด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีการผลิตเสียงบรรยายภาพ เช่น ลวดภาษาเข้า รวมทั้งสนับสนุนสถาบันการศึกษาให้วิจัยพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับ ธีรธวัช เจนวัชรรักษ์ และคณะ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สถานการณ์ปัจจุบันของเสียงบรรยายภาพ สำหรับรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย: มุมมองจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากประกาศ พ.ศ. 2559 และ พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเสียงบรรยายภาพในประเทศไทยต่อไป ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับสารที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็น และผู้ผลิตเสียงในรายการโทรทัศน์ยังไม่สามารถรับรู้ถึงความเคลื่อนไหวดังกล่าวได้ ปัญหาหลักที่เกิดขึ้นคือ การเพิ่มงบประมาณในการผลิต ความไม่เพียงพอของบุคลากรสำหรับการผลิต และการขาดความรู้ ความชำนาญในการผลิต และสอดคล้องกับศิริมิตร ประพันธ์ธรรกิจ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ขวนคิดเกี่ยวกับประเภทรายการและสัดส่วนการให้บริการสำหรับการจัดให้บริการล่ามภาษามือ คำบรรยาย แทนเสียง และเสียงบรรยายภาพในกิจการโทรทัศน์ไทย พบว่า ข้อเสนอแนะเพื่อให้การจัดให้บริการสื่อ เพื่อคนพิการทางโทรทัศน์ดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่นมากขึ้น ได้แก่ การนำร่องในกลุ่มผู้ได้รับใบอนุญาต ประกอบกิจการโทรทัศน์เพื่อบริการสาธารณะ การจูงใจกลุ่มผู้ประกอบการโทรทัศน์เพื่อธุรกิจโดยสนับสนุน เงินจากกองทุน สอดคล้องกับตรี บุญเจือ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง คนพิการกับการเข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากกิจการโทรทัศน์ พบว่า การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิดังกล่าว ย่อมต้องมีกระบวนการ ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม โดยได้นำเสนอข้อเสนอแนะเป็นแนวคิดที่ต้องตอบสนองความต้องการในการเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารผ่านกิจการโทรทัศน์เป็น 3 มิติ ได้แก่ มิติของคนพิการในการเป็นผู้เสพสื่อโทรทัศน์ โดยคนพิการต้องการเสพสื่อโทรทัศน์ทุกประเภทและทุกรูปแบบในเวลาที่หลากหลายเช่นเดียวกับคนทั่วไป มิติของการเป็นผู้ร่วมผลิตสื่อที่สื่อสารมวลชนควรคำนึงถึงและรับรู้เกี่ยวกับคนพิการ และมิติของสังคม ที่ต้องสร้างสังคมให้คนพิการอยู่ในทุก ๆ ส่วนย่อยของสังคม

8. บทสรุป

ผู้วิจัยศึกษาความต้องการของผู้พิการทางสายตา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อระบบเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะทางสายตาบอดสนิท เป็นเพศชาย กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เปิดรับสื่อรายการโทรทัศน์ที่โรงเรียน ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นส่วนใหญ่ ส่วนใหญ่เปิดรับสื่อโทรทัศน์ช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์ ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมงต่อครั้ง เปิดทุกวัน ในช่วงค่ำ (ช่วงเวลา 18.00 - 21.00 น.) ช่องรายการ Workpoint รองลงมา คือ ช่องรายการ 7 HD รับชมรายการประเภทเด็กและเยาวชน รองลงมา คือ รายการละคร โดยส่วนใหญ่ชอบรายการบันเทิง รองลงมา คือ ข่าว โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อความบันเทิง รองลงมา คือ เพื่อความรู้ ส่วนใหญ่ดูคนเดียว มีความตั้งใจเปิดรับชมตลอด ความยาวของรายการประมาณ 50-60 นาที

ผู้พิการทางสายตามีความต้องการสื่อโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพประกอบสำหรับผู้พิการทางสายตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านเนื้อหา รองลงมา คือ ด้านเสียงบรรยายและเสียงประกอบ ส่วนใหญ่เห็นว่า รายการโทรทัศน์ยังมีไม่เพียงพอสำหรับผู้พิการทางสายตา และสถานการณ์ปัจจุบันของรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ เหมาะสมบางรายการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้คนพิการทางสายตา นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพประกอบสำหรับผู้พิการทางสายตา รวมทั้งอยากให้รายการข่าว มีเสียงบรรยายภาพประกอบ รองลงมา คือ รายการเด็กและเยาวชน ถัดมา คือ รายการละคร และมีความต้องการให้มีเสียงบรรยายภาพประกอบเป็นเสียงบรรยายทั้งผู้หญิงและผู้ชาย และให้มีเสียงบรรยายเฉพาะช่วงที่มีเสียงเงียบ และบรรยายภาพที่เห็นในหน้าจอทั้งหมด

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

9.1.1 ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการของผู้พิการทางสายตาในกลุ่มอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มนักเรียน และควรดำเนินการเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

9.1.2 ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคโนโลยี นวัตกรรมสื่อของกลุ่มผู้พิการทางสายตา เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบเสียงบรรยายภาพในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป

9.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับกิจการสื่อสาร

9.2.1 กสทช. และสำนักงาน กสทช. ควรจัดให้มีเวทีการมีส่วนร่วมในการรับฟังข้อมูล ปัญหา ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นระหว่างผู้ผลิตรายการและผู้พิการทางสายตาสม่ำเสมอทุกปี

9.2.2 ส่งเสริมการกำกับดูแลรายการโทรทัศน์หรือสื่อที่ผลิตขึ้นมา ให้เกิดประโยชน์และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้พิการได้มากขึ้นอย่างแท้จริง เช่น ควรมีการประชาสัมพันธ์ แจ้งข้อมูลให้ทราบถึงวันเวลา ช่องทางการออกอากาศในการรับชมรายการ เพื่อผู้พิการทางสายตาสามารถเข้าถึง รับรู้ เข้าใจ และนำความรู้ ข้อมูลหรือข่าวสารไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

9.2.3 ความต้องการสื่อของผู้พิการทางสายตามีความหลากหลาย ดังนั้น ควรมีการพัฒนา รูปแบบ เนื้อหา หรือช่องทางการเข้าถึงที่เฉพาะและทันสมัยเสมอ

9.2.4 หน่วยงานภาครัฐ หรือ กสทช. ควรจัดให้มีสถานีโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางสายตา ขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง และกลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกเปิดรับได้ตามความต้องการของตนเอง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ ได้รับการสนับสนุนการวิจัยแผนงานพัฒนาบัณฑิตศึกษา จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2564 และบทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการผลิตเสียงบรรยายภาพประกอบรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางสายตา ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด คุณครูและนักเรียนในสังกัดของมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ทุกสาขาทั่วประเทศ ที่ให้ความอนุเคราะห์และกรุณาให้ข้อมูล และขอขอบพระคุณ ผศ. ดร. ชัชวาล ชุมรักษา ผศ. ดร. จินตนา กสินันท์ ผศ. ดร. นพเก้า ณ พัทลุง และคณะกรรมการที่ปรึกษา สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญในการทำวิจัย

รายการเอกสารอ้างอิง

- จุฑารัตน์ กลิ่นค้ำพูล. (2559). การวิเคราะห์ต้นทุน - ประสิทธิภาพการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ สำหรับคนพิการทางการเห็น: กรณีศึกษาประเภทรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์และประเภท รายการบันเทิง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. <https://doi.org/10.14457/TU.the.2016.689>
- ตรี บุญเจือ. (2562). คนพิการกับการเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากกิจการโทรทัศน์. *วารสารวิชาการ กสทช. ประจำปี 2562*, 3(3), 120-147. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NBTC_Journal/article/download/147284/156029/767661
- ตรี บุญเจือ และกิริติ บุญเจือ. (2559). คนพิการกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสื่อสารด้านกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน. *วารสารศาสตร์*, 9(2), 210-213. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcmag/article/view/158460>
- ธัญพร มัทวานุกุล. (2566, 11 เมษายน). *สถานการณ์คนพิการ 31 มีนาคม 2566 (รายไตรมาส)*. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. <https://www.dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation/สถานการณ์คนพิการ-31-มีนาคม-2566-รายไตรมาส>
- ธีระวัช เจนวัชรรักษ์, สุภาภรณ์ ศรีดี, และสันทัต ทองรินทร์. (2562). สถานการณ์ปัจจุบันของเสียงบรรยายภาพสำหรับรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย: มุมมองจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากประกาศ พ.ศ. 2559 และ 2560. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 26(1), 286-314. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/article/download/111162/131900/548916>
- ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์. (2559, 5 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 133 ตอนพิเศษ 35 ง. หน้า 6-13.
- ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ (ฉบับที่ 3). (2563, 16 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 60 ง. หน้า 13-14.
- ภัทธีรา สารารบบริรักษ์. (2559). เสียงบรรยายภาพที่คนพิการทางการเห็นต้องการ. *วารสารศาสตร์*, 9(2), 168-170. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcmag/article/view/158456>
- ศิริมิตร ประพันธ์ธูรกิจ. (2562). เรื่องชวนคิดเกี่ยวกับประเภทรายการและสัดส่วนการให้บริการสำหรับการจัดให้บริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพในกิจการโทรทัศน์ไทย. *วารสารศาสตร์*, 12(1), 124-127. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcmag/article/view/164665/119342>